

ZKUŠENOSTI Z VYUŽÍVÁNÍ POČÍTAČE K PLNĚNÍ ÚKOLŮ BOJOVÉ A MOBILIZAČNÍ POHOTOVOSTI

Počítače pronikají postupně do všech sfér činnosti armády, kde se jich využívá k nejrůznějším účelům. Jsou nezbytnými prvky zbraňových kompletů i automatizovaných systémů velení a slouží k řešení operačních i taktických úkolů ve štábech. Zabezpečují kvalitní a komplexní podklady pro rozhodnutí velitelů, zkracují rozhodovací proces a usnadňují plnění úkolů.

U velitelství PVOS mimo to plní i úkoly zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti. Jde především o zpracování bojového rozdělení, řešení systému uvědomování vojáků z povolání o vyhlášeném stupni bojové pohotovosti a jejich svozu z místa bydliště na místa velení, do prostorů zmobilizování a bojového rozmístění.

Pro jednotný systém uvědomování a svozu příslušníků velitelství PVOS a zabezpečovacích útvarů byl v roce 1976 zpracován projekt. Od té doby byl podle potřeb již vícekrát upravován a novelizován a významně přispívá ke zkvalitnění plnění úkolů stále bojové pohotovosti. Dnes si již řešení úkolů uvědomování a svozu i bojového rozdělení bez počítače nelze představit.

Projekt řešení těchto úkolů vychází z platných směrnic pro uvádění vojsk ČSLA do bojové pohotovosti a Plánu uvádění velitelství PVOS a zabezpečovacích útvarů do bojové pohotovosti. Je upotřebitelný na stupni svazu a svazku, především ve složitých podmínkách velkých měst nebo při

realizaci uvědomování a svozu z více oblastí značného územního rozsahu.

Jeho hlavní výhody při řešení úkolů uvědomování, svozu a zpracování bojového rozdělení spočívají zejména v:

- integraci a ekonomickém využívání sil a prostředků pro uvědomění a svoz,

- variantním řešení systému uvědomování a svozu v závislosti na vyhlášeném stupni bojové pohotovosti,

- zpracování reálného bojového rozdělení a v jeho důsledné automatické kontrole včetně zabezpečení uvědomění a svozu,

- možnosti pružného přizpůsobení projektu novým podmínkám (např. při vydání nových směrnic pro uvádění vojsk ČSLA do bojové pohotovosti aj.),

- zkrácení doby manuálního, jednotvárného zpracování většího množství údajů a ve vyloučení chyb zaviněných lidským faktorem,

- možnosti variabilního výběru řidiče a druhu vozidla pro uvědomování a svoz, z hlediska znalosti uvědomované oblasti a kapacity vozidla, podle počtu osob z dané oblasti zařazených do systému uvědomování a svozu,

- možnosti vyjmout osoby ze systému uvědomování a svozu, když se nacházejí mimo dosah systému (např. na dovolené, služební cestě atd.) a řešení náhradního systému uvědomění (např. při poruše telefonu).

Pro vlastní zpracování a využívání projektu jsou limitující tyto základní faktory:

- celkový počet osob, jejichž uvědomění a svaz je nutné řešit,

- počty osob stanovených bojovým rozdělením a časové normy jejich uvědomění a svazu na místa velení, do prostorů zmobilizování a bojového rozmístění,

- síly a prostředky, které lze pro plnění úkolů uvědomování a svazu využít,

- řešení uvědomování a svazu osob nezařazených v bojovém rozdělení.

Aby se projekt mohl denně zpracovávat, bylo nutné vytvořit základní banku dat (KMEN), která obsahuje stanovené údaje o všech osobách zařazených do systému uvědomování a svazu. Dále bylo nutné určit principy rozdělení osob do systému, vyřešit otázky priority uvědomování a svazu a přesně uvést, které osoby mohou být do které funkce v bojovém rozdělení určovány.

Základní banka dat obsahuje o každé osobě následující údaje:

- index osoby (čtyřmístné číslo), se kterým se pro zjednodušení řeší všechny operace,

- hodnost, jméno a příjmení,
- adresu bydliště,
- číslo soukromého telefonu,
- princip zařazení do systému uvědomování a svazu.

Tyto údaje mohou být doplněny o další, které přímo nesouvisí s otázkami bojové pohotovosti, ale dávají možnost pro univerzálnější využití projektu. Mohou být využívány k nejrůznějším účelům a obsahovat např. datum a místo narození, rodné číslo, osobní číslo (podle služebního průkazu), druh a číslo služební a soukromé zbraně, zda osoba vlastní soukromé motorové vozidlo a řidičský průkaz, číslo služebního telefonu aj.

Základní banka dat se opravuje **jednou týdně** podle stanoveného postupu. Opravy se předkládají do výpočetního střediska na předepsaném tiskopise. Po jejich zpracování vydává výpočetní středisko protokol, ve kterém se uvádí, čeho se oprava týkala a zároveň původní a nově opravený zápis. Podklady pro opravy připravuje dispečer pro bojovou pohotovost od provozního praporu na základě pokynů důstojníka operačního oddělení velitelství PVOS, který řeší otázky bojové pohotovosti.

Bojovým rozdělením se určují osoby do neúplných a úplných bojových směn míst velení, organizačního jádra, součinnostních skupin a zálohy velitele. Aby bylo obsazení funkcí zabezpečeno podle stanovených kritérií, je v projektu zaznamenáno předurčení osob a počítač automaticky kontroluje, zda uvedená osoba může být do určité

funkce zařazena a zároveň kontroluje i realnost jejího uvědomění a svazu.

Vlastní proces denního zpracování bojového rozdělení a podkladů pro uvědomění a svaz probíhá takto. Denně do 08.30 hodin (na mimopracovní dny v poslední pracovní den) se nahlásí dispečerovi pro bojovou pohotovost údaje o zařazení osob do funkcí v bojovém rozdělení podle předem stanovených zásad ze všech složek a oddělení velitelství PVOS a od zabezpečovacích útvarů. Zároveň se nahlásí osoby, které se vyjímají ze systému uvědomování a svazu, osoby, které mají poruchu telefonu a jiné údaje pro zabezpečení bojové pohotovosti. Dispečer udělá kontrolu údajů a zabezpečí na spojovacím uzlu štábu naděrování údajů na děrnou pásku a jejich odeslání zařízením M3T-256 (PÁSKA) do výpočetního střediska. Zde se opět učiní kontrola údajů a jejich zpracování na počítači ADT-4300 (4500). Výsledky se vytisknou ve stanovených sestavách a předají zpět dispečerovi. Ten přezkontroluje sestavy, zabezpečí jejich předání ke schválení a na místa velení a doručení rozkazů k uvědomování a svazu vykonavatelům.

Výstupní sestavy projektu obsahují:

- úplné bojové rozdělení příslušníků velitelství PVOS,

- výpisy z bojového rozdělení pro místa velení, organizační jádro, součinnostní skupiny a zálohu,

- bojové rozdělení zabezpečovacích útvarů,

- rozkazy pro řidiče, kteří zajišťují uvědomování a svaz osob ve velmi krátkých časových normách (neúplné bojové směny),

- rozkazy pro telefonické uvědomování,
- rozkazy pro řidiče a spojky pro uvědomování,

- rozkazy pro uvědomování osob nezařazených v bojovém rozdělení.

O zpracování sestav vydává výpočetní středisko protokol, který uvádí:

- platnost na den (např. čtvrtek 12. 12. 1985).

- celkový počet osob, které jsou v základní bance dat,

- datum poslední opravy základních údajů,

- přehled indexů osob, které nebyly zpracovány a důvod,

- rozbor zpracování bojového rozdělení, kde se uvádí početní obsazení jednotlivých směn i vyjádření v procentech a kolik osob z tohoto počtu se bude uvědomovat telefonicky,

- přehled osob s neodpovídajícím svozem.

Projekt lze v současné době zpracovávat na dvou na sobě nezávislých počítačích. I přesto je pro případ výpadku obou pře-

dem zpracován tzv. náhradní svoz, ve kterém jsou obsaženy všechny osoby, a musel by se manuálně upravit podle konkrétních podkladů pro bojové rozdělení na daný den.

Utajení údajů systému je zabezpečeno v souladu s předpisy platnými v ČSLA.

Celý projekt má tajný charakter a jeho jednotlivé sestavy mají stanovený stupeň utajení.

Na příkladech uvádím vzory nejdůležitějších dokumentů:

Vzor bojového rozdělení na 12. 12. 1985

UPLNÁ SESTAVA (KE SCHVALENÍ)

DOZORCI SMENA

KOD	FUNKCE	HODNOST	PRIJMENÍ A JMENO	POZNAMKA
001	OPERACNÍ DOZORCI	PLK.	NOVAK JAN	

UVS — NEUPLNÁ BOJOVÁ SMENA

101	VELITEL	GENMJR.	KRAL JOSEF
-----	---------	---------	------------

Obdobně jsou uvedeny všechny funkce ostatních směn a jejich obsazení.

Vzor rozkazu pro řidiče (spojku) určeného pro uvědomování a svoz příslušníků neúplné bojové směny ÚVS PVOS a příslušníků ve funkcích s velmi krátkou normou svozu:

NEUPLNÁ BOJOVÁ SMENA

NA CTVRTEK 12. 12. 1985

PLK. NOVOTNÝ FRANTIŠEK

PRAHA 4 — KRC

KREMLICKOVÁ 975, 3. POSCHODI

VOZIDLO.....RIDIC.....

PODPIS RIDICE

Vzor rozkazu pro uvědomění osob spojkami

SEZNAM OSOB PRO SPOJKU CISLO.....NA CTVRTEK 12. 12. 1985

ZPUSOB UVEDOMENI: „V CASE.....VYHLASENA VARIANTA CISLO.....

1. 2890	PPLK. VOLF KAREL	SV
	PRAHA 9 — KBELY, TOUZIMSKA 1076	
A 2. 4210	MJR. SUSICKÝ PETR	TEL
	PRAHA 9 — KBELY, TOUZIMSKA 1078	

Vysvětlivky:

- písmeno A před jménem značí, že uvedenou osobu je nutné uvědomovat přednostně,
- SV za jménem značí, že uvědomovaná osoba má zařízení SVITAVA-75,
- TEL za jménem značí, že uvedená osoba je uvědomována telefonicky.

Vzor rozkazu pro telefonické uvědomování

ROZKAZ CISLO.....(PRO.....) NA CTVRTEK 12. 12. 1985

PROVEDTE UVEDOMENI OSOB TAKTO:

„ZDE VU....., V CASE.....VYHLASENA VARIANTA CISLO.....

BOJOVÁ SMENA

1. 2401	PLK.	MARTINKA JAN	260141	SV
---------	------	--------------	--------	----

OSTATNÍ

5. 4503	MJR.	NOVAK PETR	576430
---------	------	------------	--------

Zkušenosti získané u velitelství PVOS z provozu počítače při řešení úkolů systému uvědomování a svozu a zpracování bojového rozdělení jsou jednoznačně pozitivní. Prováděné nácviky a dosahování vyšších stupňů bojové pohotovosti plně potvrdily realitu projektu a jeho životaschopnost.